

Anıyoruz...

"Ben kooperatifçiyim!"

İzmir Eczacılar Kooperatifi EDAK'ın Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Işık Boyacıgiller böyle tanımlıyor kendisini. İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesinden 1971 yılında mezun olur. Işık Boyacıgiller, 1973 yılında İzmir'de Dost Eczanesi'ni açar. 1978'de İzmir Eczacı Odası Yönetim Kurulu Başkanı olur. Aynı yıl Manisa Eczacı Odası'nın kuruluş çalışmalarına katılır. Yönetim Kurulu'nda görev alır. 1979'da ise İzmir'de EDAK'ı kurar. 1988'de EDAK olarak Kooperatifler Birliği'nin kuruluşuna katılır. 1989-90 yılları arasında da birliğin başkanlığını yapar. Işık Boyacıgiller'in yazılarından derlediğimiz bölümleri sunuyoruz onun anısına...

Eczacılık Fakültesine giren genç kendisini oraya yönlendiren dürtülerin etkisi ile, toplumsal iş bölümü içinde kendisini yararlı kılacak, gerek moral, gerekse ekonomik motivasyonuna yanıt verecek bir eğitim beklentisi içine giriyor. Oysa eğitim adına verilen, toplumsal iş bölümü içinde eczacıyı tanımlamaktan çok uzak. Birbirinden kopuk, birbirini tamamlamayan, entegrasyonu sağlanamamış dersler ve pratiklerle eğitim bir tür "salonda at yarışı oyunu" ya da "engelli koşuya" dönüşüyor. Öğrenci de bu engelleri oyunun kuralları içinde gerek ezberleyerek, gerekse hileler bularak aşmayı benimsiyor. Bunun doğal sonucu olarak da eğitime güvenini yitiriyor, soyutlanıyor. İnsan eliyle üretilmiş, düzenlenmiş eğitimin, insanın karşısına düşman gibi çıkışı bir açmazla dönüşüyor. Bu açmaz ise yabancılaşma olarak isimlendiriliyor.

Yabancılaşma bu andan itibaren eczacının peşini bırakmayacaktır. Bir yandan yaşadığı toplumun yapısından kaynaklanan yabancılaşmayı herkesle paylaşırken, mesleğinin buna eklediği yabancılaşmaları da taşıyacaktır. Eğitim kurumunun sayılan özellikleri sonucu, eczacı toplumsal işbölümü içindeki görevini yerine getirmekten çok uzak, bu görevlere uyumu sağlanamamış, pahalı bir insan gücü olarak ortaya çıkar.

1950'lerden sonra benimsenen zaman zaman "tüketim toplumu" olarak da isimlendirilen, özde ileri kapitalist ülke insanı gibi yaşama ve tüketme alışkanlıklarına sahip olma eğilimini Türk toplumunun insanının değer yargısı haline getirme çabası, 1970'lerde gerçekleşmeye başlıyor. Bu dönemden sonra, toplumdaki bireyleri yönlendiren ana öge daha lüks tüketim malına sahip olmak ve tüketme, şeklinde kendini gösteriyor. Toplumsal gerçeği ve gereksinimleri dışlayan bu eğilim, doğal olarak bireyci çekiş ve sorumsuzluklara kapı açıyor ve ona önyak oluyor.

Kapitalist toplumun bireyler üzerine en büyük yıkımı da budur; bireycilik ve toplumdan soyutlanma, "sorumsuzluk", "mevcut düzeni sürdürmek", evrimin karşısına çıkmak isteyenlerin en korktukları duygu, en korktukları ahlak ilkesi ise sorumluluktur. Bir insanın, evrenin her noktasından, her olayından, her kişisinden sorumlu olabileceği düşüncesini bir türlü anlamazlar, anlamak istemezler.

Eczacı, eczanesinin laboratuvarlarında ürettiği ilacın

Işık BOYACIGİLLER

gelişme süreci içinde sınıai bir ürün olması ile üretimden soyutlanmış ve en önemli yeteneği elinden alınarak geleneksel ürününe yabancılaşmıştır. İlacın sınıai üretime geçmesiyle, kendi doğal ürününe, üretici olarak değil dağıtıcı olarak sahip olması, eczacının yabancılaşmasının bir aşamasıdır. Öyle ki toplumsal işbölümü içinde yerini alırken adını, "ecza" yani "ilaç"tan alan kişi, onun sınıai bir ürün, meta olması ile yaşama koşullarının ve olanaklarının ilaç üreticileri, yani tekeller tarafından belirlenmesi olgusu ile karşı karşıya kalır. Eskiden ürettiği ve sayesinde statü edindiği mal, onun düşmanı olarak karşısına çıkar, bu da bir yabancılaşmadır.

Özgür insan yabancılaşmaları aşarak bütünleşmiş insan, yani kişidir. Bütünlenen ise insanın kendi kişiliğinde taşıdığı olanaklardır. Yabancılaşmayı; yabancılaşmanın aşılmasını, kişi olarak bütünleşmesini ve özgürleşmesini çağdaş yorumla özetleyecek olursak; önce insanın kendine, yani insana yabancılaşmasının türlü türlü görünüşleri olduğunu belirtmemiz gerekiyor. Ekonomik yabancılaşma, kültürel yabancılaşma, ahlaki yabancılaşma ve daha bunlarla eklenebilecekler. İnsan bunların bilincine varıp, tarihsel savaşım içerisinde hem kişi olarak, hem sınıfının bir bireyi olarak tüm yabancılaşmaları altettiğinde felsefede, bilimde, sanatta "insancaya", "insan için" e yönelecektir. İşte o zaman, o insan için, törel (moral) özgürlük bir sorun olmaktan çıkacak, etik özgürlük o kişinin gerçek özgürlüğüne verilebilecek bir ad olacaktır."

Eczacının ekonomik konumuna baktığımızda; ilaç firmalarından başlayıp, depocuyla devam eden bir ekonomik bağımlılık içindedir. Eczacının ekonomik yaşam koşullarını firma ve depo saptamaktadır. Mal arzını, eczane karlılığını, peşin ödeme iskontolarını, bizlere karşı olumsuz tavırlarını diledikleri biçimde uygulamaktadırlar.

Eczacıların sorunları, ancak eczacıların ilaçla ilgili her alanda; eczaneden dağıtım, dağıtımdan üretime bütün konumlarda yer almaları, söz sahibi olmaları ile çözülebilir. Kar mekanizması içinde yer almazsak, bizim yerimize başkaları kendi çıkarlarının doğrultusunda karar vereceklerdir.

Yapacağımız iş, eczanelerimizin dört duvarı arasından, bankomuzun arkasından çıkıp, önce dağıtımda yer almak, sonra da giderek üretime mümkündür. Bu doğrultuda çaba sarfedip, bu yönde örgütlenmektir. Bu örgütlenmenin biçimi ise KOOPERATİF'tir. Eğer biz dağıtımda ve üretimde yer alırsak; ancak o zaman eczane, depo ve ilaç üreticilerinin bir bütün oldukları, çıkarlarının aynı doğrultuda olduğu söylenebilir. Unutmamalıyız ilaç konusunun tek sahibi bizleriz.

Yaşadığımız ekonomik yapı içinde güçlü olan örgütlü olandır.

Bu örgütlenmenin adı ise KOOPERATİF'tir.

Kurmuş olduğumuz birlik yaşatılmak ve güçlü kılınmak zorundadır. Bu ancak birliğin üyesi kooperatiflerin yaşaması ve güçlü olması ile mümkündür. Aynı kooperatiflerimiz olduğu gibi birliğimize de heyecan ve özveriyle sahip çıkmalıyız. Kooperatifler Birliği için de geçerli olan kooperatifçiliğin temel ilkeleri arasında en önemlisi sayılabilecek "Demokratiklik" gerçek anlamında yaşama geçirilmeli ve titizlikle korunmalıdır.